

Mida mõistame kaasamise all?

Siim Värv

11.11.2015

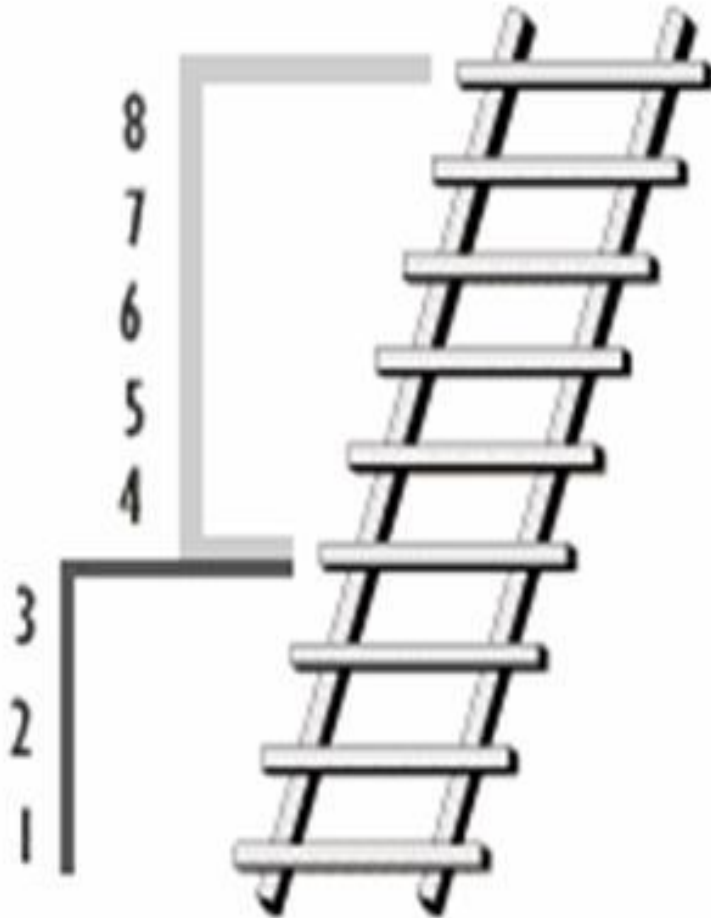
Osalus ja kaasatus

- **Osalus** (*participation*) – õigus, võimalus ja soov kaasa rääkida
- **Kaasamine** (*inclusion*) – osaluse võimaldamine, selleks tingimuste loomine
 - Aktiivne tegevus
 - Mõtteviis

*Joonis on pärit SALTO koostatud käsiraamatust
"Projektinõustamise käsiraamat"*

Harti osaluse redel

- 8. Noorte algatatud ja täiskasvanutega jagatud otsused
- 7. Noorte algatatud ja juhitud otsused
- 6. Täiskasvanute algatatud ja noortega jagatud otsused
- 5. Noortega konsulteerimine ja tagasiside
- 4. Noortele kindla rolli andmine
- 3. Võltsosalus (i.k. tokenism)
- 2. Noored on dekoratsioon
- 1. Noortega manipuleeritakse

Miks kaasata?

Kas olen kaasanud?

- Kas projekti teema valimisel on küsitud noorte arvamust ja seda ka arvesse võetud?
- Kas valitud meetodid/tegevused vastavad noorte huvidele?
- Kas ja kuivõrd on noored kaasatud tegevusprogrammi koostamisse ja ellu viimisesse?
- Kas osalejad peavad ka ise midagi projektiks ette valmistama?
- Kas ja kuidas analüüsivad ja mõtestavad osalejad oma õpikogemust projektis?

Kas olen kaasatud?

- Kas tean projekti eesmärgi?
- Kas tean miks olen just mina kaasatud?
- Kas tunnen, et saan eesmärgi panustada?
- Kas soovin kaasa lüüa?

osaluse CCCC

- Taust (*Context*)
- Väljakutse (*Challenge*)
- Võimed (*Capacity*)
- Seotus (*Connection*)

Võimalikud osalemise vormid

- Otsustusrühmad
- Paralleelsed otsuse kujundamise rühmad – noorterühmad tegutsevad paralleelselt tegelike otsustuskodadega, olles formaalselt viimastega seotud.
- Elluviimisrühmad
- Väikesed nõuandvad arutelurühmad
- Loovad nõuanderühmad
- Informatsiooni andmine – küsitlustes ja fookusrühmades osamine.
- Avalik suhtlus – meedias või suurüritustel oma seisukohtade esitlemine

Vähemate võimalustega noored

... on **võrreldes eakaaslastega** ebasoodsamas olukorras, sest nad kogevad elus teatud **takistusi**, ohustavaid situatsioone ja olusid, mis omakorda **raskendavad nende osalemist** hariduses, rahvusvahelises mobiilsuses, kodanikuõiguste realiseerimises, ühiskondlikus osaluses laiemalt.

Youth in Action Inclusion Strategy, 2007

Sotsiaalne kaasatus ja vähemate võimalustega noored

- **Sotsiaalsed takistused:** noored, kes puutuvad kokku diskrimineerimisega soolistel, etnilistel, religioossetel põhjustel, oma seksuaalse orientatsiooni või puude olemasolu tõttu; noored, kel napib sotsiaalseid oskusi või kelle käitumises ilmnevad teatud anti-sotsiaalsed ilmingud, nn riskinoored;
- **Majanduslikud takistused:** noored madala sissetulekuga peredest, sotsiaaltoetustest sõltuvad noored, kodutud, laenude tagasimaksmisega raskustes olevad noored, vaesuses elavad noored jne.
- **Puudest** tulenevad takistused: vaimupuudega, füüsilise puudega, meelepuuetega noored jne.
- **Hariduslikud takistused:** õpiraskustega noored, koolikatkestajad ja madala haridustasemega noored jne.
- **Kultuurilised takistused:** noored sisserännanud kogukondadest, põgenikud, rahvusvähemustesse kuuluvad noored, noored, kel on raskusi kultuurilise ja keelelise kohanemisega jne.
- **Tervislikud takistused:** krooniliste terviseprobleemidega noored, vaimse tervise probleemidega noored jne.
- **Geograafilised takistused:** maapiirkondade noored ja noored piirkondadest, mis on madala sotsiaalse staatusega, väikesaartel ja äärealadel elavad noored, probleemsetes linnapiirkondades elavad noored, vähese infrastruktuuriga piirkondades elavad noored jne.

Võimalikke materjale

- Noorte kaasamine ja osalus maakonnas, vallas ja linnas, *Eesti Noorteühenduste Liit, 2012*,
<http://www.enl.ee/UserFiles/Osaluskogude%20k%C3%A4siraamat%202012.pdf>
- Projektinõustamine noortealgatustes. Käsiraamat noorte osaluse toetamiseks, http://euroopa.noored.ee/wp-content/uploads/2014/03/Projektinõustamise_käsiraamat.pdf
- Erasmus+ Inclusion and Diversity Strategy – in the field of youth, <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3103/InclusionAndDiversityStrategy.pdf>
- Sotsiaalne kaasatus, T-Kit nr 8 , http://euroopa.noored.ee/wp-content/uploads/2014/03/T-Kit_08_Sotsiaalne_kasatus.pdf

Noorte osalusest inglise keeles <http://www.salto-youth.net/participation/>

Noorte sotsiaalsest kaasatusest inglise keeles <https://www.salto-youth.net/rc/inclusion/>

